

زهره صادقی نیا، ۱۴۰۳

مطالعه تطبیقی قراردادهای آتی در بورس از دیدگاه فقه اسلامی

رشد و توسعه بازارهای مالی از یکسو و نگرانی تولیدکنندگان و مصرف کنندگان از ناپایداری و نوسان قیمت‌ها از سوی دیگر سبب شد تا پیمانهای آتی و سپس قراردادهای آتی به عنوان یکی از بارزترین نمونه های ابزارهای مشتقه جهت پوشش و کنترل ریسک تغییر قیمت‌ها و تضمین امنیت سرمایه گذاری در تولید و مصرف طراحی شوند. هرچند فلسفه ابداع این قراردادها در ابتدا پوشش ریسک بود، اما به تدریج به عنوان وسیله ای برای سرمایه گذاری و کسب سود نیز مورد استفاده قرار گرفته است. قراردادهای آتی یکی از ابزارهای نوین در بازارهای مالی دنیا به شمار می رود که برای پوشش ریسک ناشی از نوسانات قیمت به وجود آمد. قرارداد آتی از پیچیدگی خاصی برخوردار است که در بازارهای مالی مقاصد مختلفی را دنبال می کند به طوریکه قراردادهای سنتی و معین در فقه نمی توانند چنین نقشی را به طور کامل ایفا کنند اگر چه معاملات مشابهی مانند بیع سلف به قراردادهای آتی بسیار نزدیک هستند ولیکن خلأ چنین معامالتی در بازارهای مالی همچنان احساس می شد. راجع به مشروعیت و صحت این قراردادهای محققان اسلامی و حقوقدانان نظرات مختلفی داده اند. عده ای براین باورند که استفاده از این ابزارها مغایر با موازین فقهی است و قراردادهایی نظیر بیع سلف، استصناع و جعاله جایگزین مناسبی برای این قراردادها می باشند. در مقابل عده ای دیگر استدلال کرده اند که مطابق اصل آزادی قراردادها، هر قراردادی به شرط داشتن شرایط صحت معاملات، معتبر است مگر آنکه دلیلی برای بطلان آن وجود داشته باشد.

کلید واژه ها: قراردادهای آتی ، بورس ، جبران خسارت

کلیدواژه‌ها: کلید واژه ها: قراردادهای آتی ، بورس ، جبران خسارت

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۶۲۹۵۰۷۹۲۷۸۱۶۱۹۸۰۲۸۱۶۲۸۶۲۸۷۵

تاریخ دفاع: ۱۴۰۳/۱۱/۱۰

رشته‌ی تحصیلی:

دانشکده:

استاد راهنما: دکتر ولی‌اله ملکوتی‌فر

Thesis:

A comparative study of futures contracts in the stock market from the perspective of Islamic jurisprudence

The growth and development of financial markets on the one hand and the concern of producers and consumers about the instability and fluctuation of prices on the other hand

led to future contracts and then futures contracts as one of the most obvious examples of derivative instruments to cover and control the risk of price changes and guarantee capital security. Investing in production and consumption should be designed. Although the philosophy behind the creation of these contracts was initially risk hedging, it has gradually been used as a means of investment and profit. Future contracts are one of the new tools in the financial markets of the world, which were created to cover the risk caused by price fluctuations. The future contract has a special complexity that pursues different purposes in the financial markets, so that traditional and specific contracts in jurisprudence cannot fully play such a role, although similar transactions such as forward sales are very close to future contracts, but the void Such transactions were still felt in the financial markets. Regarding the legitimacy and validity of these contracts, Islamic scholars and jurists have given different opinions. Some people believe that the use of these tools is against the jurisprudence standards and contracts such as sale of advance, Istisna and Jaala are suitable alternatives for these contracts. On the other hand, some others have argued that according to the principle of freedom of contracts, any contract is valid as long as it has the conditions of correctness of transactions, unless there is a reason to invalidate it.

Keywords: future contracts, stock market, compensation